

Floare albastră

de Mihai Eminescu

Poemul *Floare albastră*, scris în 1872 și publicat în 1873 în revista *Convorbiri literare*, este o capodoperă a lirismului eminescian. Dezvoltare a unui motiv poetic european într-o viziune lirică proprie, *Floare albastră* poate fi considerată o poezie-nucleu a romantismului eminescian. Viziunea romantică e dată de temă, de motivele literare, de atitudinea poetică, de asocierea speciilor: poem filozofic (meditație), eglogă (idilă cu dialog) și elegie.

La romantici tema **iubirii** apare în corelație cu tema **naturii**, pentru că natura vibrează la stările sufletești ale eului. *Floare albastră* aparține acestei teme și reprezintă ipoteza iubirii paradisiace, prezentă în idilele eminesciene din aceeași perioadă de creație *Dorința*, *Lacul*, *Povestea teiului*, sau în secvența idilică din *Luceafărul*. Depășește însă cadrul unei idile, implicând *condiția geniului*.

Floare albastră își are punctul de plecare în mitul romantic al aspirației către idealul de fericire, de iubire pură, întâlnit și la Novalis. Motiv romantic, de largă circulație europeană, floarea albastră simboliza la Novalis „*tendința spre infinit, năzuința de a atinge îndepărtata patrie a poeziei*”. Simbolul florii albastre dobândește la Eminescu valoare polisemantică: aspirație spre fericire prin iubire, chemare a lumii fenomenale, nostalgie a iubirii ca mister al vieții, opoziție ireductibilă între lumea caldă, efemer-terestră și lumea rece a ideilor, a cunoașterii absolute. În creația eminesciană albastrul este culoarea infinitului, a marilor depărtări, a idealului, iar floarea simbolizează viața, ființa păstrătoare a dorințelor dezvăluite ca vrajă.

Poezia se structurează în jurul unei serii de *opoziii*: eternitate/moarte; temporalitate/viață; masculin/feminin; detașare apolinică/trăire dionisiacă; abstract/concret; vis/realitate; aproape/departe; atunci/acum. Compoziția romantică se realizează prin alternarea a două planuri, de fapt confruntarea a două moduri de existență și ipostaze ale cunoașterii: lumea abstracției și a cunoașterii absolute, infinite – lumea iubirii concrete și a cunoașterii terestre. Celor două lumi li se asociază două ipostaze umane (masculin – feminin) sau portrete spirituale (geniul – făptura terestră).

Simetria celor patru secvențe poetice este susținută de monologul liric al fetei, care exprimă termenii antinomici (lumea lui – lumea ei), punctat de cele două reflecții ulterioare ale bărbatului. Monologul fetei ia în primele trei strofe, forma reproșului și conține simbolurile eternității-morții configurând imaginea lumii reci a ideilor abstracte.

Prima secvență poetică (strofele: I-III) înfățișează lumea rece a ideilor, *lumea lui*. Monologul fetei începe cu reproșul realizat prin adverbul „iar”, plasat la începutul poeziei. Tonul adresării este familiar, într-un aparent dialog, unde alternează propoziții afirmative și negative, interogative și exclamative. Termenii populari „*încalte*”, „*nu căta*” susțin adresarea familiară, iar cele două

apelative, „*sufletul vieții mele*” și „*iubite*”, dispuse simetric la începutul și la sfârșitul primei intervenții a fetei, exprimă iubirea sinceră.

Universul spiritual în care geniul este izolat, se configurează prin enumerația simbolurilor eternității morții în prima strofă - „*Iar te-ai cufundat în stele/Și în nori și-n ceruri nalte*”. Aspirația spre cunoaștere absolută este sugerată de metafora „*râuri de soare/Grămădești-n a ta gândire*”. Domeniul cunoașterii guvernat de timpul infinit este definit prin atributele: „*întunecata mare*”, „*câmpiile Asire*”, „*Piramidele-nvechite/Urcă-n cer vârful lor mare.*”

Avertismentul final „*Nu căta în depărtare/Fericirea ta iubite!*”, deși este rostit pe un ton șagalnic, cuprinde un adevăr: împlinirea umană se realizează doar prin iubire. Izolarea, singurătatea, aspirația spre cunoașterea absolută și imposibilitatea fericirii terestre sunt atribute ale geniului.

A doua secvență poetică (strofa a IV-a) constituie meditația bărbatului asupra sensului profund al unei iubiri rememorate. Notarea unei stări de spirit „*Eu am răs, n-am zis nimica*” se realizează prin folosirea mărcilor gramaticale ale eului, verbe și pronume la persoana I singular: „*eu*”, „*am răs*”, „*n-am zis*”.

A treia secvență poetică (strofele V-XII) continuă monologul fetei cu o chemare la iubire în lumea ei, în planul terestru. Cadrul natural se realizează prin motive romantice: codrul, izvoarele, valea, balta, luna etc. Natura de început de lume, spațiu nealterat de prezența umană, cu atributele sălbăciei în viziune romantică, „*Stânca stă să se prăvale/În prăpastia măreață*”, asociază imagini vizuale și auditive: „*Und-izvoare plâng în vale.*” Natura are atributele spațiului sacru, prin sugestia centrului („*ochi de pădure*”, „*balta cea senină*”). Idealul de iubire se proiectează într-un paradis terestru. Femeia este o apariție de basm „*de-aur părul*”, șagalnică „*Ș-apoi cine treabă are?*” și cu gesturi gingașe „*Dulce netezându-mi părul*”.

Vorbirea populară („*mi-i da*”, „*te-oi ținea*”, „*nime*”, „*ș-apoi*”), limbajul familiar cu alternarea persoanei I și a II-a a verbelor și a pronumelor, tonul șagalnic dau chemării impresia de sinceritate și prosepțime juvenilă. Verbele la indicativ viitor („*vom șede*”, „*voi cerca*”) proiectează în viitor visul de iubire. Idila este de fapt o reverie.

Ultima secvență poetică (strofele XIII-XV). Este a doua intervenție a vocii lirice din strofa a IV-a, continuare a meditației bărbatului asupra acestei iubiri trecute pe care o proiectează acum în ideal și-n amintire. Cadrul obiectiv al idilei se încheie cu despărțirea, iar în planul subiectiv se accentuează lirismul. Trăirea dionosiacă, simbolizată de ipostaza feminină este înlocuită de detașarea apolinică (ipostaza masculină) și de asumarea sentimentului de tristețe. Verbele la timpul trecut („*stam*”, „*te-ai dus*”, „*a muri*”) susțin decalajul temporal și tonalitatea elegiacă. Contrastul dintre vis și realitate, ca și incompatibilitatea dintre cele două lumi care o clipă s-au întâlnit în iubire pentru ca apoi să se reazeze în limitele lor sunt sugerate de versul final „*Totuși este trist în lume!*”

În *Floare albastră* se realizează lirismul subiectiv, dar ca în lirismul de măști, eul liric împrumută pe rând cele două ipostaze, masculin – feminin. Mărci ale subiectivității sunt pronume și verbe la persoana I și a II-a, singular.

Imaginarul poetic se realizează cu ajutorul unei diversități de figuri de stil – epitetul: „*prăpastia măreață*”, „*trestia cea lină*”; personificarea: „*izvoare plâng în vale*”; comparația: „*roșie ca mărul*”; inversiuni: „*de-aur părul*”, „*albastrami dulce floare*”; metafora: „*râuri în soare*”, „*dulce floare*”; simbolul: „*floare albastră*”, „*ceruri nalte*”, „*întunecata mare*”; repetiția: „*floare albastră! floare albastră!...*” La nivel lexico-semantic, cele două câmpuri semantice care polarizează opoziția structurală a poemului, sunt cosmicul (*stele, nori, ceruri nalte, râuri de soare*) și terestrul (*codru, izvoare, vale, pădure, baltă, trestie, foi de mure*). Se utilizează termeni și forme populare (*încalte, nu căta*), iar limbajul familiar accentuează intimitatea. Verbele la prezentul etern redau lumea eternă a ideilor sau veșnicia naturii; verbele la viitor proiectează aspirația spre iubire în reverie. Verbele la trecut redau detașarea reflecției și distanțarea temporală. Muzicalitatea aparte a poemului este conferită de elementele de prozodie, măsura de 8 silabe, rima îmbrățișată, ritmul trohaic ce sugerează starea idealistă.

Concluzie: Dezvoltare a unui motiv romantic de circulație europeană într-o viziune lirică proprie, poemul *Floare albastră* reprezintă o capodoperă a creației eminesciene din etapa de tinerețe, purtând în germen marile teme și idei poetice dezvoltate mai târziu în Luceafărul.

Evaluare *Floare albastră* de Mihai Eminescu

ALEGEȚI RĂSPUNSUL CORECT

1. Precizați care este rolul adverbului „iar” plasat la începutul poeziei:

- a. reproșul fetei la atitudinea frecventă a tânărului de a se sustrage din lumea reală;
- b. repetarea unei activități;
- c. altă interpretare.....

2. Arătați ce rol îndeplinesc în poezie termenii populari (*încalte, nu căta...*):

- a. arată originea simplă a fetei;
- b. susțin adresarea familiară a fetei;
- c. altă interpretare.....

3. Explicați rolul celor două apelative („*Sufletul vieții mele*” și „*iubite*”) din prima secvență poetică:

- a. exprimă iubirea sinceră a fetei;
- b. arată dorința seducătoare a fetei;
- c. altă interpretare.....

4. Ce sugerează enumerația simbolurilor eternității din prima strofă (*Iar te-ai cufundat în stele/Și în nori și-n ceruri nalte*):

- a. arată depărtarea stelelor și a norilor;
- b. sugerează universul spiritual în care geniul este izolat;
- c. altă interpretare.....

5. Explicați semnificația metaforei: „*râuri de soare/Grămădești-n a ta gândire*”

- a. poate sugera aspirația spre cunoașterea absolută;
- b. lumina gândurilor;
- c. altă interpretare.....

6. Cum interpretați avertismentul final din prima secvență poetică (*Nu căta în depărtare/Fericirea ta, iubite!*)

- a. ca un semnal de alarmă pentru cei ce nu trăiesc în realitate;
- b. împlinirea umană se realizează doar prin iubire. Izolarea, singurătatea, aspirația spre cunoașterea absolută și imposibilitatea fericirii terestre sunt atribute ale geniului.
- c. altă interpretare.....

7. La ce se referă versul final („*Totuși este trist în lume*”):

- a. ar putea să se refere la contrastul dintre vis și realitate ca și incompatibilitatea dintre cele două lumi (cosmicul și terestrul);
- b. neîmplinirea prin iubire duce la tristețe;

c. altă interpretare.....